SVENSKA CANADA TIDNINGEN

SWEDISH WEEKLY

F. M. DAHL, Managing Editor.

Printed and published every Thursday by the CANADA WEEKLY PRINTING CO., Ltd., a joint stock company, incorporated under the Laws of Manitoba, at the office and place of business, 225 Logan Ave., Winnipeg, Manitoba.

TELEPHONE 29 611

I Canada:		I U.S.A. och Sverige:	
Helt år i förak.	$2.00.	Helt år i förak.	$3.00.
Halvt år i förak.	$1.50.	Halvt år i förak.	$2.50.
4 månader i förak.	$1.00.	4 månader i förak.	$1.50.

Enligt Canadas lag, är ni ansvarig för betalningen av en tidning för hela den tid ni mottager densamma från postkontoret, antingen ni sprit är prenumerant eller ni mottager den i någon annans namn. Om eder prenumerationstid är utlupen måste ni underrätta utgivaren samt vägra att längre mottaga tidningen från postkontoret för att bli helligen fri från efterkrav för tidare sändning. Om ni byter om bostad och ej underrättar utgivaren derom, vadan tidningen fortfarande sänder till den gamla adressen, så är ni skyldig ortfarande betala för den sålunda till personen, som mottager den icke gor det.

Icke beställda bidrag till tidningen, som ej kunna användas, återsändas ej, såvida ej porto medfoljer.

Adressförändringar:— De av vara prenumeranter, som avflyttat till annan ort, ombedjas vänligen, att till oss uppgiva namn på såväl sin gamla poststation som den nya, emedan vi i annat fall äro oförmögna att sända tidningen.

Betalning:— De av prenumeranterna, som insända betalningen per post, ombedjas att göra det genom "money order", "express order" eller i registrerat brev. Privata "checks" måste åtföljas av 15 cents för "exchange". Kvitto erhålles genom ändring av datum på adressetiketten å tidningen.

Prenumerationspriset måste erläggas i förskott. Tidningen tillsändes prenumeranten, tills den är uppsagd och betalning efter $2.00 per år måste erläggas för skuld. Alla brev och förfrågningar adresseras alltid till

SWEDISH CANADA WEEKLY,
225 Logan Ave., Winnipeg, Man.

Till tidningen insända "Fria Ord" bidrag och polemiska inlägg betraktas som tidningens egendom.

ANNONSPRISER

på begäran. Efterfrågningar (2 ggr.) $1.50. Dödsannons med ram och kors ej overstigande 3 tum $1.50. Förlovningsannonser, äktas, lediga platser m.m. 75c. per gång for utrymme icke overstigande 1 tum. Om-lottande kyrkonotiser och meddelanden om kretsmoten, speciella missionsmoten, årsmoten o. dyl. 75 cents per tum. Dylik annonsering införes endast mot förut insänd likvid.

SVENSKA CANADA TIDNINGEN.
325 Logan Ave., Winnipeg, Man.

Torsdagen den 21 augusti 1930.

REGERINGERNA och VETET.

EN officiell kungörelse om anledningen till, avsikten med och resultatet av en nylligen i Ottawa avhållen konferens mellan landets regering, premiärministrarna i Västern och bankmännen avvaktas med stort intresse. Det är att antaga att något likninde en garanti från landets regering eller en gemensam garanti från de olika regeringarna för ett minipris på vete varit under diskussion. Anledningarna till denna beträffande och de skäl som föreligga för antagande eller stor vikt, och allmänheten har, anse vi, förkastande av densamma äro saker av rätt att begära en fullständig redogörelse.

Hittills har veteskörden finansierats på normalt sätt enligt de gällande bestämmelserna i banklagen och poolerna hava också ordnat sina bankkrediter enligt vanlig affärskutym utan inblandning av landets eller provinsernas regeringar. Sistlidne februari funno sig emellertid poolerna stå inför nödvändigheten att begära hjälp från provinserna och provinsregeringarna stodo plötsligt ansikte mot ansikte med ett allvarligt nödfall. De löste frågan med att garantera poolernas överenskommelser med bankerna, vilka överenskommelser hade träffats under normala affärsförhållanden. Regeringarnas beslut var under för handen varande omständigheter berättigat. Om vid det slutliga bokslutet det befinnes att provinserna bliva betalningsskyldiga genom garantierna, äro de berättigade att begära att landets regering åtager sig en del av bördan, då den hjälp de gävo var av nationell betydelse.

*

Men om frågan av rent politiska skäl gäller huruvida dessa provinsregeringar eller endast landets regering skall åtaga sig att skriva under en affärsförbindelse mellan bankerna och en agentur för veteförsäljning fordrar ett moget övervägande både av regeringarna och av allmänheten. Hela frågan om denna garantibehovet av densamma, de fördelar allmänheten kan hava av den, omfattningen av det allmänna ansvaret — bör framläggas för allmänheten. Den effekt en sådan garanti kan hava på stegringen, eller i andra hand tillbakahållandet av vetefloden torde tarva en undersökning. Troligen kommer en första betalning, garanterad av regeringen, att vara högre än en av bankrealisterna bestämd första betalning och kommer att påskynda spannmålens försändningar; och detta är utan tvivel en av de anledningar varför garantin har sökts.

*

Bennetts regering har, enligt o-officiella rapporter, vägrat åtaga sig något som helst ansvar för ett undstödjande av spannmålens skeppande till elevatorerna och kusten. Den kan säga, och detta med fog, att vetet borde röra sig av sin egen vikt och med hjälp av vanlig bank- och handelsteknik. Det förefaller ej som om det funnes någon anledning att kritisera regeringens inaktivitet i detta avseende. Den kan också säga att man ej kan begära att den åtager sig detta obetydliga ansvar med hänsyn till dess förpliktelser beträffande vår veteskörd, då den rör sig ut mot världsmarknaderna.

*

Vilka äro dessa förpliktelser, gjorda av konservativa kandidater under senaste valet, genom förespråkare talande å partiets vägnar och med dettas bemyndigande, genom litteratur och annonser med partiets underskrift? Intet annat än ett löfte att till mättligt nedsatta priser finna en marknad för den osålda skörden från föregående år och för innevarande års skörd. Västens farmarer veta att dessa löften, dessa förpliktelser gjordes. Om Bennettregeringen kan uppfylla dessa löften, och den på något sätt kan öppna marknaderna och erhålla ett gott pris föreligger inte något som helst problem att lösa beträffande första leveransen av vete. Den gamla veteskörden väntar på köpare; den nya skörden börjar röra sig mot marknaderna. Låt Mr. Bennett göra de nödvändiga förberedelserna för sina företag. För att vara rättvis mot honom bör man lägga märke till att han redan gjort en början. Han har fått handelsministern att telegrafera till alla canadensiska handelskommissionärer instruerande dem att göra litet väsen av sig var och en i sin stad för att trumfa in den upplysningen att Canada har vete att sälja och att det är bra vete. Detta borde göra något.

URTIMA PARLAMENT.

MAN talar om att sammankalla ett urtima parlament för ordnandet av vissa trängande frågor.

President Hoover lät förmå sig att under sin valkampanj lova att sammankalla en urtima kongress och idag som är får han lida för denna sin åtgärd genom tusen och en svårigheter på sin politiska bana.

Kanske att Hon. Bennett inte har bättre tur?

ARBETSLÖSHETSUPPGIFTER.

UR en engelsk tidning hämta vi några uppgifter om arbetslösheten i några av världens stater: Storbritannien nära 2 millioner. Tyskland 2,8 millioner. Ryssland 1,300,000. Japan 1 million. Italien 800.000. Förenta Staterna 4.000,000. Var och en av dessa länder har ett arbetslöshetsproblem, som betydligt övergår vad Canada har att kämpa med. Med undantag för Frankrike har Canada den minsta arbetslösheten i världen, heter det i Free Press. Hur förhåller det sig med de skandinaviska länderna?

IMMIGRATIONEN.

REGERINGEN har i dagarna fattat beslut om nedskärning av immigrationen till Canada och den nya lagen träder i kraft omedelbart med undantag för vissa avtal mellan Canada och Storbritannien visavis New Brunswick.

Åtgärden ingår som ett led i regeringens försök att avhjälpa den rådande arbetslösheten i landet. De nya bestämmelserna innebära att endast personer försedda med tillräckligt kapital att etablera sig som farmare eller affärsmän äga rätt att inträda i landet.

I och för sig är det ingen egentlig nyhet i dessa bestämmelser om man vill undantaga en viss inskränkning av immigrationen från Storbritannien till Canada. Det säger sig självt att bestämmelsernas införande betyder uppsägandet av kontrakten mellan federalregeringen och de större transportbolagen.

I själva verket ha emellertid dessa kontrakt redan tidigare upphört att gälla, trots att de icke utlöpa förrän den 1 november. Redan i maj i år ansåg man det lämpligt att vidtaga en dylik åtgärd.

Vad beträffar bestämmelserna att bona fide farmare från den europeiska kontinenten äga rätt att komma in i landet medför icke heller denna någon förändring av redan existerande förhållanden. Sak samma ifråga om rätt för hustru och barn till här i landet redan etablerade personer.

Immigrationen från Storbritannien och U. S. A. skulle till en början icke nedskäras i nämnvärd grad, men enligt de senast offentliggjorda bestämmelser kommer den att ganska väsentlig affekteras av den nya lagen.

Hittills får man nog betrakta dessa beslut fattade i konseljen såsom preliminära och helt säkert kommer man att utarbeta en mera fullständig och permanent lag till parlamentets öppnande.

Den speciellt tillsatta kommissionen för utredande och undersökande av frågan kommer helt säkert att kunna avlämna en ganska vidlyftig och grundlig rapport. Fråga är väl emellertid om en dylik kommission verkligen kan ge ett slutgiltigt svar. Immigrationen och de nu rådande förhållandena inom affärsvärlden i Västra Canada har föga gemensamt, ty vi må komma ihåg att landet haft sitt bästa välstånd i tider, då immigrationen varit fri.

TULLRÅDETS AVSKAFFANDE.

EN bland de första åtgärder som den nya regeringen vidtagit sedan den tillträtt är avskaffandet av tullrådet (Tariff Advisory Board). Ett nytt råd kommer att tillsättas och man har all anledning förmoda att dess sammansättning kommer att bli mera i överensstämmelse med de konservativa synpunkterna på rådets uppgift.

Som bekant inrättades detta råd under den förra regeringen och dåvarande finansministern Hon. J. A. Robb utnämnde detsamma i avsikt att etablera en särskild kommission, vars egentliga uppgift var att samla fakta, som kunde vara av betydelse och nytta vid genomförandet av förändringar i tullbestämmelserna. För allmänheten var rådet också av betydelse alldenstund det höll den a jour med kommande förändringar och tog hänsyn till framställda önskemål i samband med tullfrågor. Rådet fick karaktären av en kommission, som objektivt behandlade förekommande ärenden och nöjde sig med att konstatera föreliggande fakta.

Enligt den konservativa uppfattningen är icke denna uppgift den enda och tillräckliga. Rådet bör efter en noggrann undersökning av fallet ifråga avgiva en definitiv rekommendation till regeringen, som redan i sin tur har att godkänna eller förkasta rådets förslag.

De konservativa ha själva deklarerart denna sin uppfattning vid den stora kongressen i Winnipeg 1927. I protokollet heter det bl. a. att ett dylikt råd eller kommission bör bestå av representanter för jordbruket, arbetarna och industriidkarna. Dess uppgift skall vara att noga studera förekommande tulllfrågor varefter det avgiver sin rekommendation jämte noggranna motiveringar till regeringen. I fall då ojust fördel drages av en höjd tull bör kommissionen avgiva sin protest därmot genom att vidtaga åtgärder för tullens reducerande eller genom införande av speciell accisskatt.

Utan tvivl kommer Bennetts regering att tillsätta män, vars åsikter stå i överensstämmelse med de konservativa tullprinciperna. På så sätt kan regeringen påverka tullvänliga betänkanden. Fördelen därav kan väl ifrågasättas. Men vad rekommendationer rådet än avgiver, måste emellertid regeringen själv bära ansvaret för genomförandet av förändringar i fråga om tullarna, enär detta innebär en beskattning av landets befolkning. Regeringen måste alltså känna till betänkandet, som avgives av rådet ävensom fulla motiveringen för detsamma och har att avgöra huruvida dessa motiveringar berättiga en revision i ena eller andra riktningen. Det vore otvivelaktig bättre, om regeringen hade fri beslutanderätt i detta hänseende än att varje ärende på detta sätt blir föremål för ett första-avgörande av tullrådet.

Av annan viktig betydelse är allmänhetens rätt att taga del av föreliggande tullapplikationer. Om regeringen vill taga hänsyn till konsumenternas intressen, bör den också ge dessa tillfälle att följa förfarandet och ärendets behandling från början till slut och taga del av alla detaljerna. Enligt det gamla systemet kunde vem som helst göra en ansökan antingen till finansministern eller till den sittande regeringen och allmänheten fick taga del av alla upplysningar på samma sätt som den kunde taga del av budgetdebatterna i parlamentet innan tullförändringen trädde i kraft.

Hur den nya tullrådet skall kunna uppträda som försvarare av konsumentens intressen återstår att se. Speciellt när det gäller att skydda hans intressen mot ojusta metoder för att draga fördel av höjde tullar. Den nya regeringen har för avsikt att höja tullarna på allting, dock utan att detta skall influera på priserna i allmänhet. Mr. Bennett har sagt sig skola stå eller falla med denna uppgift. Det är tydligt att tullrådet kommer att bli hans speciella medel härför, och det återstår endast för allmänheten att se, hur det kommer att arbeta.

INFÖR ETT NYTT KRIG?

Öppnar man en större eller mindre tidskrift numera innehåller den alltid något meddelande om förnyade rustningar till ett nytt världskrig. Man talar för och emot med avseende på ändamålet med dessa rustningar och skickliga politici och framstående militärer framlägga sina synpunkter på betydelsen av ett väl ordnat och tränat försvar.

Var den egentliga faran föreligger vill ingen med bestämdhet yttra sig om. Blir det Frankrike och Italien? Eller kommer gnistan att tändas i Europas oroliga hörn? Vad gör man i Ryssland? I Amerika? I Tyskland.

Det ligger en viss oro i luften. Ett hot om man vill så galla det mot den ordning som en utarmad och förpinad värld lyckats bygga upp efter den sista stora kampen. Några få år ha förflutit sedan dess och med fördubblade ansträngningar har man arbetat på reparerandet av allt det förstörda. Stora förändringar ha inträffat och utvecklingen har gått med stormsteg. Högt uppdriven teknisk verksamhet har möjliggjort ett så snabbt återuppbyggande av det nedrivna och splittrade. Men pinsam noggrannhet har man vaktat varandra och avundsjuka blickar följa varje framskridande med en skepsis, mera fientlig till sin karaktär än vid det förra krigstillfället. Men utåt visar man sig artig och förekommande. Man avgiver försäkringar om evig fred, om nedrustning och fredlig uppgörelse av alla frågor.

På sista tiden ha emellertid alla dessa förklaringar blivit allt mera genomskinliga och ett flertal prominenta personer, som äro väl införsatta i dagsfrågorna och världspolitiken har börjat betrakta situationen ur historisk synpunkt. Historien upprepar sig. Världskartan omgestaltas och hur nya förhållandena än synas oss idag kunna de dock allt ses mot historisk bakgrund.

Professor C. Jeslie Burns vid universitetet i Glasgow höll för en kort tid sedan ett märkligt föredrag vari han förklarar att nationerna inom kort komma att ställas inför ett nytt krig kanske inom fem års tid till och med.

"På samma sätt som man 1909 förberedde ett stort krig håller man nu på att bereda sig på en ny drabbning som med all sannolikhet kommer att ägа rum någon gång mellan 1935 och 1940. Alla nationer göra samma förberedelser. Man gör anslag för rustningar lika stora och i många fall större än 1914. Frankrike t. ex. har förklarat sig kunna draga sig tillbaka från Rhen därför att alla dessa befästningar skola vara färdiga 1935.

Det är icke så mycket vilja till krig. Nationernas drivas oemotståndligt emot det på grund av sina stora förberedelser. Det är icke bara pengar man offrar på dessa projekt. Man tar vetenskapen i sin tjänst långt mer än förr. De skarpaste hjärnor arbeta på nya upptäckter, undersökningar och uppfinningar. Enbart i U. S. A. har man ett 200-tal av de skickligaste kemister som arbeta på uppfinnandet av en ny giftgas. Man har haft stora framgångar med experimenten.

Mitt i all denna intensiva förberedelseperiod har man konstaterat ett livligare intresse för kooperativa rörelser av nationell och internationell karaktär. Det är det enda medlet för bevarandet av freden. Viljan till fred finnes och växer starkare för varje dag som går. Men det är fråga om en kort period kanske på fem år. Det fredsarbete, som göres och skall göras, måste påskyndas och förstärkas, ständig makt skall drivas mot en ny katastrof.

SANDVIKENS
vedsågar

kvalitet från tänderna till ryggen.

OVANSTÅENDE bild visar ett Sandvikens vedsågblad, som efter väl förrättat värv blivit återsänt till oss som prov på våra vedsågars varaktighet. Som synes har det blivit omfilat så många gånger att nästan ingenting återstår. — Det är med våra vedsågar som med vissa gamla kärngubbar: de bibehålla sin styrka, seghet och spänstighet ända intill slutet. — I vår fabrikation sträva vi också efter att alla våra vedsågblad skola kunna taga hem priset för "långvarig och trogen tjänst," ty därigenom hava vi funnit oss bäst betjäna såväl våra egna som kundernas intressen.

Att köpa Sandvikens vedsågar är därför väl använda pengar.

SANDVIKENS JERNVERKS AKTIEBOLAG
MANUFAKTURAVDELNINGEN
SANDVIKEN

Ensamagenter

SANDVIK CANADIAN LIMITED
410 St. NICHOLAS St., MONTREAL, P. Q.

UTSKEPPNING GENOM POOL-ELEVATORER.

Alltsedan bildandet av Saskatchewan Pool Elevators såsom en subsidiär firma till Vetepoolen har styrelsens mål alltid varit att utveckla detta poolelevatorsystem så snabbt som möjligt så att varje poolmedlem i Saskatchewan skall få tillfälle att leverera sin spannmål till sin egen elevator och därigenom kunna reducera sina utskeppningskostnader till det minsta möjliga. Det finnes nu sammanlagt 1,048 poolelevatorer på skilda platser i provinsen, representerande ett av poolmedlemmarna investerat kapital av 12,000,000 dollars. Det är därför nödvändigt att varje bushel av poolspannmålen skeppas genom Poolelevatorerna och till Poolterminalerna, så att dessa kunna hållas gående för fullt, varigenom poolsspannmålen kan behandlas till minsta möjliga kostnad för odlaren. Dessutom är bibehållandet av komplett kontroll över spannmålen av stor betydelse och fördel för Centralförsäljningsbyrån.

Större omsättning—Lägre kostnader—Högre inkomster.

Det finnes inget skäl varför Saskatchewan Pool Elevators Limited icke skulle handha praktiskt taget varje bushel i Saskatchewan. Under skördeåret 1929-30 handhade våra poolelevatorer över 87% av allt till poolen levererat vete i Saskatchewan. Vi önska uppnå 100% denna säsong. Vi kunna också uppnå detta om vi arbeta för det, men det kan endast ske genom lokal kooperation. Planer borde uppgöras nu vid varje utskeppningsort, att så organisera de lokala leveranserna, att varje bushel av pool spannmål kommer att levereras till poolelevatorn på platsen och att varje poolmedlem blir lika behandlad. **Gå tillsammans nu.**

Saskatchewan Co-operative Wheat Producers Limited.

HUVUDKONTOR: REGINA

Jag är fredens man, säger Mussolini.

Men Italien måste vara berett på att försvara sina gränser.

"Observer" offentliggör en intervju med Mussolini, vilken framhåller att han ännu ej på länge är färdig med sin uppgift och att han skall stanna på sin post till detta skett. Italiens viktigaste uppgift var att fullborda de inre framstegen, och landet behöver fördenskull framför allt fred. Icke desto mindre gör Italiens geografiska läge det nödvändigt att det förbereder sig på att försvara sina gränser i öster och väster. Italien önskar städse att upprätthålla det bästa förhållande till sina grannar. Till och med med Österrike, som tidigare varit en av Italiens häftigaste motståndare, består nu ett vänskapligt förhållande. Den som talar om Italiens imperialistiska och aggressiva politik visar endast att han ej förstår landets egentliga behov. 'Min politik", sade Mussolini, "är icke aggressiv, och framför allt önskar jag fred."

Vackra dopnamn.

Det s. k. namnraseriet florerar alltjämt och folk envisas att ge sina stackars oskyldiga barn de mest kuriösa namn. Sålunda förelades häromdågen en prästman i en av socknarna i norra Skåne att kristna ett nyfött gossebarn till Grevelin Bernadotte, Efternamnet var Pettersson. Grevelin Bernadotte Pettersson alltså! Trots prästens allvarliga föreställningar vidhöllo föräldrarna sitt beslut.

Några dagar senare fick samme prästman en ny chock. Det var ett lyckligt föräldrapar, som till honom frambar ett litet flickebarn, vilket de önskade döpt till Panik — med tonvikt på första stavelsn. Prästen protesterade, men vad hjälpte det? Panik skulle flickan heta. Och med denna börda skall hon nu börja sin jordevandring. Man kan gott säga: Stackars barn!

Folktron och åskan.

Om "Åskan i folktrons ljus" har greve Arvid Wachmeister skrivit en intressant artikel i Sydsv. Dagbladet och anför däri bl. a. att på ett håll i blekingska obygden ansågs, att då ett åskmoln plötsligt uppstår och drager fram över himlen, finnes det säkert något troll i grannskapet, efter vilket åskan börjar anställa jakt.

En bohuslänsk gubbe yttrade en gång: "Det var trollen i bergen förr, men vår Herre har varit god och låtit åska slagit ihjäl åselheta."

Från Östergötland berättas följande uttalande, som uppteckna ts: "Jag vet min svärmor talade om att åskan slagit ned i skogen här en gång och skogen började brinna och det fanns inga möjligheter för dem att kunna släcka elden. Då skickade de efter en kvinna som hade ett barn, som hon gav di, och hon droppade tre par droppar av sin mjölk i vattnet och sedan dröjde det inte länge förrän eldon var alldeles släckt."

Särskilt mystiska egenskaper tillerkänner allmogen i de flesta landskap, i synnerhet stenyxor, vilka kallas åskviggar eller torsviggar. Men även andra om dylika redskap mer eller mindre erinrande stenar erhålla ofta denna benämning. Det troddes på sina håll, att en dylik åskvigg nedföll vid varje åskslag men nedträngde sig djupt — ända till sju alnar — att den först efter flera — vanligen sju — år kom i dagen. Dylika åskviggar tillskriver man ännu på sina ställen märklig kraft i olika avseenden. Det händer även att man skrapar pulver av "åskviggen" för att använda det som läkemedel.

I Frankrike och Österrike anses kyrkans män, präster och klockare kunna skrämma bort åskan. På andra håll åter, t. ex. i en by nära Dornat, sökte man få ned regn genom att man kröp upp i ett träd och sökte härma åskan i den tron att regnet då skulle falla.

Exempel finnas på att den primitiva människan betraktar åskan som en gudomlighet, vilken göres till föremål för regelrätt kult. Sålunda hembära assiniboinindianerna varje vår, då åskan för första gången höres, offer åt den mystiska makten. Några av stammedlemmarna bära fram mängder av tobaksblad och tillägna "Den store anden" i åskans gestalt dessutom de bästa köttbitarna genom att kasta dem i en för ändamålet särskilt uppgjord eld. Andra göra djupa skåror i kroppen och skära även av de yttersta lederna av fingrarna för att bringa dem såsom offer. Åskan anses hos dessa varelser såom det näst efter solen mest hemlighetsfulla i tillvaron.

Längs Nordamerikas västkust och ända ned till Peru är sagan om "åskfågeln" vitt spridd. Hos ett flertal folk i Asien (kineser, hinduer m. fl. är det i stället en "åskdrake", som anses förorsaka blixt och dunder.

Av stort intresse äro de många yttrandena om föreställningar, som röra träd, vilka träffats av blixten. Ett dylikt betraktas av vilden naturligtvis såsom laddat med eld i dess mest koncentrerade form, ty han har ju sett en väldig låga stiga ned i trädet.

Bark eller ved av ett av blixten träffat träd, som förblivit vid liv, brukar krossas sönder, och för att säkerställa god årsväxt läggas i vatten, i vilket säden sedan blötes före sådden.

Vendiskabönder i Sachsen vilja icke i sina spisar bränna ved av åskslagna träd; de säga att huset skulle brinna upp, om man använde sådant bränsle. Thonga-folket i Sydafrika begagnar icke heller sådant trä till bränsle och vill ej värma sig vid en eld, som tänts därmed. Om å andra sidan blixten antänder ett träd, bruka Winamwanga i norra Rhodesia släcka alla eldar i byn, medan de förnämsta männen föra den av blixten tända elden till hövdingen, som framsäger en besvärjelse. Hövdingen skickar därpå ut den nya elden till kringliggande byar, och invånarna belöna hans budbärare för denna välgärning. Detta visar tydligt nog att de betrakta eld, som tänts av blixten, med vördnad, och denna vördnad är förklarlig, ty de anse åskan och blixten vara Gud själv, som nedstigit till jorden.

Ett ganska märkligt faktum är, att forntidens folk i Europa visade eken en alldeles påfallande vördnad. Vari månne söka förklaringen härtill? Man har framkastat den ganska antagliga teorien, att denna vördnad och det samband dessa folk antogo finnas mellan trädet och sin himmels gud hade sin grund däri, att eken mycket oftare än andra träd i våra europeiska skogar tyckes träffas av blixten. I en skog bestående av lika delar ek och bok är det ungefär 100 gånger så stora utsikter för att en ek träffas av blixten som att en bok blir träffad. Man har sökt förklaringen till det egendomliga faktum att vissa träd oftare än andra drabbas av åskslag — i den olika lättheet, varmed trädet och dess grenar vätas av regnvattnet. Nu förhåller det sig så, att boken vätes mycket hastigt, under det ekens stam ännu efter flera timmars ihållande regn är fullkomligt torr. Så snart det nu utefter trädets stam finnes ett sammanhängande vattenlager, som förbinder kronan med den fuktiga jorden, verkar detta som en åskledare, som avleder den elektriska spänningen. Även om blixten skulle slå ned i ett sådant träd, susar den blott ned utmed stammen utan att åstadkomma någon skada. Helt annorlunda med träd, vilkas stam under åskregnet förblir torr på ytan: här kan spänningen ej utjämnas, och när blixten slår ned i ett sådant träd, splittrar och krossar den grenarna utan förbarmande.

Dylika rester av träd ha omgivits med en nimbus av vördnad. Även hos greker och romare brukade platser, där blixten slagit ned, inhägnas och anses såsom heliga.

om icke nationerna av en oemot-